

ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ
И СУБОТОМ
УРЕДНИШТВО И АДМИНИ-
СТРАЦИЈА Насовета Бр. 27
— КОТЕЉ, КИМЕРИЈАЦ —
ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

РУКОВОДИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА
БРОЈ 64

ПРЕПЛАТА:
МЕСЕЧНО ЛИ. 8.—
ПОЈЕДИН БРОЈ ЛИ. 1.—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

Штедња и контрола потрошње УСПЈЕСИ ОСОВИНСКИХ СНАГА

Осовинске снаге продрле су у западни Египат

Снажна активност осовинске авијације

Источни фронт

Немачки борбени апарати су такође и током јучерашњег дана извршили извиђачке летове над британским острвом и над поморском зоном око истога, вративши се својим базама са савршеним извиђачким материјалом.

На мурманском сектору је ваздухопловство нападало трговачке бродове и лађе за транспортовање непријатеља. Према до сада примљеним информацијама тешко је оштећен један трговачки брод од 6000 тона. Немачки ловци су господарили небом на фронту Северног Леденог Мора. Оборена су 4 совјетска апарата. Други немачки борбени апарати су бомбардовали лука потројена и град Мурманск.

У зони Црнога Мора успјешно су бомбардовани поморски објекти кавкаских лука. Погубљена су 2 трговачка бродова и многобројни појединачни појаци.

На јужном и централном сектору источне фронте, италијански авиони су успјешно извршили извиђачке летове и појединачне бомбарде. У овим акцијама италијански авиони су успјешно извршили извиђачке летове и појединачне бомбарде. У овим акцијама италијански авиони су успјешно извршили извиђачке летове и појединачне бомбарде.

На јужном и централном сектору источне фронте, италијански авиони су успјешно извршили извиђачке летове и појединачне бомбарде. У овим акцијама италијански авиони су успјешно извршили извиђачке летове и појединачне бомбарде.

Данас је примљена вјест да су немачки стражарски бродови потопили двије осовинске подморнице које су покушавале да се са многобројним вилинским официрима и функционерима отисну од обале на дан пада Севастопоља. Заједно са неким совјетским функционерима заробљени су један политички комесар, један генерал и један командант крстарице, који су били напустили своје трупе.

Многобројни совјетски вилински официри и функционери заробљени

Данас је примљена вјест да су немачки стражарски бродови потопили двије осовинске подморнице које су покушавале да се са многобројним вилинским официрима и функционерима отисну од обале на дан пада Севастопоља. Заједно са неким совјетским функционерима заробљени су један политички комесар, један генерал и један командант крстарице, који су били напустили своје трупе.

Појерење Грца према италијанским властима

Радови на скупљању жита развијају се веома брзо, нарочито у Тесалији и Македонији. Земљопрадници спонтано носе жито на одређена мјеста, показујући своје потпуно повјерење у власти.

Италијански министар иностраних дјела је одобрио 45 стипендија грчким студентима који ће поћи у Италију.

Ваздухопловна акција на Малти

Приликом је јака била такође и акција против Малте. По ноћи су бомбардировали у заштитним зонама бомбардовали Микабут, и поре јаче противавионске реакције. Њима је успјело да изазову велике пожаре у зони аеродрома. Једном нашем бомбардеру, који је био нападнут, успјело је да се отресе непријатељских ловаца. У акцији су учествовале такође и немачке борбене јединице. Јуче су наши ловци што су пратили немачке бомбардере наметнули борбу многобројним Спитферијима, обориши два од њих, и погодиши на митраљеза још 5 других. Италијански авиони су по извршеном задатку заштите немачких бомбардера сви стигли у своје базе. Један италијански одред бомбардера напао је Ка Венецију, где је постигао нарочити успјех. Британско ваздухопловство је један свој покушај интервенције платило са 1 Спитферијем. Затим је једна формација ловаца из пратње наметнула борбу Спитферијама северно од острва Гозо. У sukobу који је трајао до касног зорњака су оборена 4 Спитферија, од којих је један пас у море, док је други био виђен како се био запалио у ваздуху. Пилоти других два кочили су падоброшима. Поред тога су оборена по свој прилици још 2 друга Спитферија, док их је још 6 успјешно митраљирало. Једна друга ловачка формација сукобила се истовремено са познатим бројем Спитферија, који су на великој висини и са свих страна пратили. У богачи до којих је дошло оборена су 3 авиона у пламену. Током ове последње фазе битке погубљено је из митраљеза још 5 Спитферија, док на италијанској страни није било губитака. Један други изгубио, једнакостига тога дана, оборили су немачки ловци.

Либански фронт

На фронту Северне Африке, који се са територија западног Египта поклапао у предјелу Нила, развили су ваздухопловне снаге осовинске активности такође и око Александрије, и делте ријеке Нила све до ушћа Суецког канала, до Источног мора и дуж обале Палестине и Сирије.

Сви противнички покушаји заустављени притиском осовинских мото-оклопних снага налазе се већ под непосредним контролом наших звјона који оперишу са брзот, што су се још прије свега неколико дана налазили у непријатељској зони.

Базујући напад били су уперени против саобраћајних путева и великих логора источно од Ел Аладема. Изазвани су велики пожари дуж саобраћајних путева, те су разорени многобројни транспортни, складишни и барутане.

Опис напада на Севастопољ

Начелник штаба Армије фелдмаршала Фон Манштајн генерал Шулц пратио се аеропланом из Севастопоља, те је описао новинарима разне фазе напада. Међу осталим је рекао да је за 25 дана на терену било бачено 600.000 тона бомби. У одбрани Севастопоља совјетске трупе су употребиле 4 армије.

Никад се више не увиђа потреба штедње као данас, када је производња опала, а уопште привредни живот поремећен услед рата и његових посљедица.

У нормална времена, када нема рата и када се све развија у природном темпу, штедња се манифестује на разне начине, а нарочито у акумулирању капитала, у стварању резерви за све нове и нове привредне потхвате. Главно је да се напори за спровођење штедње развијају на темељу пуног задовољења свакидашњих потреба становништва, тј. сва се дјелатност око штедње састоји у рационалном руковању вилинским производима, онима у природи или онима претвореним у новац. Ако би се у нормална економска времена дјелатност око штедње заснивала на смањењу потрошње испод потребне количине за нормално задовољење потреба становништва, — таква би штедња била штетна за народну економију, јер би утицала на смањење производње, другим ријечима — на смањење народнога благостања, а да и не говоримо о њеним штетним дјелима на народно здравље. Зато се политичка народна штедња увијек спроводи са потребном опрезношћу, са свим потребним обзирама.

Друга је ствар са штедњом у ратно време. Иако је пожељно да и за време рата буду у потпуности задовољене све народне економске потребе, ипак се то не може увијек и у свима крајевима постићи, него се морају увести равна ограничења у располагању расположивим привредним добрима, а нарочито у предметима свакидашње потрошње. Капацитет производње, за време рата — особито животних намирница, што уосталом највише интересује становништво — смањен, а привредне везе прилично искључене, па отуда нема производа у довољној количини да би се потребе народа задовољиле у пуном опсегу.

Ваш у тој чињеници лежи разлог за предумисли многих економско-политичких мјера да се расположива привредна добра рационалије искористе и да се потребе становништва колико-толико задовоље са погледом на њихову неопходност. Док се у нормално, мирно време штедња изводи изнад границе која показује потпуно задовољење потреба, докле се у ратно време штедња изводи на рачун редуцирања тих потреба на најнижу, тј. штедња се изводи испод помете границе.

Рационализација потрошње ништа друго и не значи него завођење мјера штедње, да би се датом количином средстава задовољиле најнижње потребе што више становништва за што дуже времена. Добијање животних намирница по одређеној количини, по јоку у становитим разнакима времена, најбоље показује ту карактеристику рационализиране потрошње.

Није потребно наглашавати колико је штедња благотворна и неопходна за становништво наше сиромашне покрајине.

Италијанске власти, које показују одлично разумијевање, навршно старе и велику предиспозицију према нашем становништву, благовремено су заведле потребне мјере штедње, рационализације, тако да се становништво, успркос свега лага које се за ову годину дана сручило на њега, прехранило и, ево, дочекало други привредни пе-

риод. Мјере окупаторских власти су биле дјелотворне, па се надати да ће оне и убудуће задржати ту своју добру особину. У нашим варошима оне су показале благотворна дјелства. Истина, није се имало намирница ни приближно колико прије рата, али главно је да није нико био изложен опасности да умре од глади, већ су, напротив, биле задовољене најнужније потребе становништва.

Наша покрајина нема великих привредних могућности. Њено садашње економско стање показује њену зависност, било од њеног жигородног залеђа, било од окупаторског снабдијевања. Црна Гора не може да до свршетка рата рачуна са тим да не додоставе своје производње попуњује увозом са стране. С обзиром на то, она има да рачуна са благонапољу италијанских власти и са рационалном расподелом и трошењем својих производа. Мора да рачуна у првом реду и највише са штедњом.

Ако љето буде и отсад кишлово као досад — довољно су још двије кише да падну правовремено, — род кукуруза био би приличан, а то би било велико добро за наше сиромашне становништво. Зна се да у народним годинама наша покрајина није могла да роди толико кукуруза да прехране своје становништво од једне до друге жетве, већ се морало уврнати из других крајева. Прве рата тај унос за насине крајеве Црне Горе, једног дијела Херцеговине и Босне и Херцеговине, био је око 2000 тона кукуруза. Кад се узме у обзир да за време рата не можемо рачунати са увозом, што је природице него да се заведе штедња у погледу кукуруза који буду имали ове године?

У варошима је уведена рационализација и она је показала своја одлична дјелства. Та рационализација треба да се процири и по нашим селима. Она на селима има да се изрази у контроли потрошње животних намирница, у одређивању нужних количина и у смисленој употреби њиховој. Тако би се постигло да род који нам година буде добијела — задовољи најнужније потребе становништва за што дуже времена. Мора се признати да је ову контролу потрошње на селима тешко спровести, али није немогуће, утолико прије што је наш селак, нападнот и притиснут неманом, свјестан тога да му треба штедјети. На сеоским општинама и на изворним правцима, у првом реду, лежи дужност да размисле о начину и средствима увођења ове рационализације. Д.

Резултати поморске акције у Кини

Јапанске поморске снаге које су оперисале у Кини од почетка садашњег рата па све до 18 јуна постигли су сљедеће ратне резултате: Погубљено 5.231 непријатељских морнара, заробљено их је 4.844. Плићем обухвата више од 3 милиона меткова, 366 ручних бомби. На јапанској страни је било 170 мртвих и 128 рањених.

Нова јапанска офанзива у Кини

Јапанске снаге које оперишу у Чангишким горама у Кини, отпочеле су мусивити офанзиву. Запосједнут је центар Сангитина. Надирање се наставља према другим важним стратегијским објектима.

НАШИ ВЕЛИКАНИ

Петар II Петровић-Његош — Владика Раде
1813—1851

Спомињући свијетло и узвишено име великог владике Његоша, човек и нехотице осјећа у себи неку нарочиту побожност, да устане и да се дубоко поклони једној крупној личности, која је заиста у пуној мјери одражавала душу свога народа.

Владика Његош означава један велик период наше историје, јер је он најдостојније претстављао душу свога народа, коју је до у тачине знао снагом мушкога генија осветљити и изразити.

је била обасјана душа овога великана, који је правог Бога носио у себи.

Све је ово владика Његоша подизало до небеса и поставило га на онај узвишени једестал, на коме је остао непрекидно и вјечно.

Он је већ одавно, у срцима оних, који га бар из далека разумију, понио ореол светитеља-мученика.

Рођио се 1 новембра 1813 године на Његушима.

Коликогод је велик и моћан кршни Ловћен, на чијем врху почива велики син наше нације, толико је исто и велика снага била овога див-човјека, за кога би се сигурно могло рећи, да су векови рађали, да би га на тај начин могли подићи изнад свих обичних смртника.

У историји српске књижевности ми немамо човјека, који би могао стати уз великог Владика. И као песник и као владика и као борац он се подиже у небеске висине, да би могао перманентно бити уз вјечни Творца, а у исто вријеме на тим висинама одјељивати наше земаљско ништавило. Њега је тамо подигла дубока концепција и снажна pjesничка душа, која се далеко и дубоко осјећа у свима његовим дјелима и радовима. Његове филозофске мисли и осјећања нису лако докучити, јер су она много ближа Богу него људима.

Нигдје се и ни у чијим дјелима не манифестује лепше онај дивни патриотизам, који уско веже велику Владичину душу са поезијом и хероизмом. Поред тога и његово топло родољубље везано је тјесније уз ове битне манифестације његове племените душе.

Нигдје и ни код кога не одржава се јаче она божанска свијетлост, којом

Како је Митрополит Петар I у својем тестаменту препоручио за свога наслједника Рада Томова Петровића, племенски главари црногорски на народном збору 18 октобра 1830 године на гвуну пред Цетињским манастиром

одобрили су и потврдили ту препоруку Петра I, изабравши јединогласно Рада Томова за наслједника Петра I, што су огласили гуњавом из пушака. И Рада Томов је одмах примио у своје руке управу над Црном Гором.

1833 године у Петрограду је примио архиепископски чин.

Он је одмах почео радити на унутрашњем сређивању Црне Горе. На Цетињу је завео сенат као најстарији суд у земљи. Сенатора је било дванаест, све најугледнијих племенских главара у Црној Гори, а по племенама је поставио капетане. Успоставио је „гвацију“ као неку врсту жандармерије, која је ишла по племенама, одржаваала ред и судила народну.

Владика Раде завео је ред и власт и почео строго кажњавати преступнике. Он је укинуо гувернадорство у Црној Гори. 1833 године отворио је прву основну школу при Цетињском манастиру, а по томе другу у Добром Селу. Увео је плаћање пореза. 1834 године основао је на Цетињу штампарију и почео са издавањем књига.

Он је изразио код руске владе у Петрограду, да се повиси дотадашња годишња новчана помоћ Црној Гори. Кад је букнула српско-хрватска револуција 1848 године, писао је Бану Јелачићу и нудио му оружану помоћ, а Србе и Хрвате у Далмацији је одушевљено потстицао, да прихвате и помогну Јелачићев покрет. На све стране је радио на томе, да изврши ослобођење Босне и Херцеговине, те у то име примао и помагао ускоке, водећи преговоре и преписку.

Преминуо је на Цетињу 19 октобра 1851 године.

Петар оставио је слова Владика Раде, да се од његова живота много бавио књигом.

1840 године штампано је прву свеску „Слово о Пустинјак Цетињски“. Он је издао и народне pjesме и 1845 године издао „Огледало српско“.

Владика Раде је, од 1844—1847 године написао своја најважнија дјела, а то су: „Душа микрокосма“, која је издана 1845 године; „Горски вјештац“, његово најсавршенеје дјело, којим је снажним духом и у коме је највиши pjesнички израз наше душе, издан је 1847 године; и „Лажног цара Шћепана Малог“, које је издано 1851 године.

По личној жељи Владике Рада његово тијело је било сахрањено у капелици подигнутој на самом врху ловћенске капе.

Како су за вријеме Свјетског рата његови остаци били донесени у Цетињски манастир, то је, 1925 године, у знак пијетета према неумрлом Његошу извршен свечани пренос Његових остатака у обновљену капелицу на капи Ловћена.

„Алманах—шемањива“

Црногорци бирају Владика Рада за Господара

О васпитању дјеце до школе

Васпитање је најважнији фактор не само у животу појединца, већ и у животу друштва и државе. Од степена правилног васпитања једнога народа зависи јачина његове културе и егзистенције. Ово важи и за појединца: што је он правилније васпитан, то ће боље моћи да се у свијету снаже и да долази до својих потреба.

Али ништа тако не показује важност васпитања, као историјски развизак једног народа у разним временима. Ту се види, како изјесни на, оди долазе до културе и цивилизације једино по свом правилном и темељном васпитању, док други због свог неправилног васпитања падају. Искуство је потврдило Диогенову изреку: „Основница једне државе јесте ваљано васпитање њених синова“...

У погледу васпитања, у погледу културе и цивилизације, много смо изостали иза других напредних народа, а то се даде објаснити и правдати тиме, што смо ми били, док су се сви народи развијали, на мртвој стражи, трошећи сву своју умну и тјелесну снагу на чување своје слободе. Отуда се осјећа још нека потреба да што интензивнијим радом на васпитању наставим. — Васпитањем треба погледати посредно од рођења, да се развијају све способности душевне, да се пробуде све моћи животне, имајући нарочито она осјећања, која чине праву снагу и вредност човјеку. Домаће васпитање је основ школском и друштвеном, стога му и треба поклонити нарочиту пажњу. Њега треба да врши породица на темељу најјачих осјећања породичне љубави, а пошто је љубав материнска најјача и најтрајнија, то и брига о васпитању дјеце у породици припада на првом мјесту матери, нарочито у она доба, кад је дјете везано за њено крило.

Касније настаје доба чуднога опажања и наивнога схватања, а то је доба кад дјете највише игра, не знајући да ли му у овом или оном случају приети опасност. Онда се тијело више развија него дух, и треба нарочиту пажњу посветити физичком васпитању дјеце. Тијелу треба оставити правилно и здраво развијање према оној Локовој мисли: „У здравом тијелу здрав је и душа“. Послије физичког васпитања, треба да буде заступљена и морална страна. Треба дјецу привикавати да буду чиста, уредна, тачна, истинита и праведна, а то ће се постићи, ако се привикну: да своје тијело и одијело држе чисто, да испуњају тачно све што им се нареди; да увијек говоре истину и чине оно што је право. Особито ваља навикати да се код дјеце развија међусобна љубав, љубав према родитељима и старијима и међу самом дјецом. Пошто дјеца навикну да једно друго љуби, онда ће се лако привикну да своју љубав према родитељима изражавају и спољашним знацима. Тако дјеца добију ваљано васпитање, а то се најбоље опажа у школи. Она се много разликују од оне дјеце која су у школу дошла без домаћег васпитања и која имају уличниг утицаја.

„Васпитање је припрема за целокупни живот“.

Сенекер
„Васпитање је циљ да даде тијелу и души сву љепоту и све савршенство, што га она могу имати“.

Платон
Брана

Античка мудрост

Бог не одиже храмове од мраморан; вис камена, него сваки кака му водите свишатише у срцу својем.

Сенека (4-65 по X.)

И за сиромаше је небо оштрено.

Сенека

„Кад би ученике Платона учили, да ли се ниша може дозидати о бољем оном, би ћушала и шо сјахрала као одговор.“

Пло Плутарху (45-130 по Xp)

И јриштер над шаље кашкада сунчев зраке, а кашкада кишу.

Теофрат (III вијек пр. X.)

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Петровданска литија на Цетињу

Одавијек је то било да народ на обилжених и мало удаљених крајева Црне Горе, нарочито из Зете и Боке которске, редовно и у већем броју одређује о Петровдану Цетиње и присуствују свечу и присуствују литији, прилаже цркви на њеном разне највеће и поклоне. Овај лијепа народни обичај последњих неколико година, на познатих нам разлога, био је сведен на најмању мјеру.

С обзиром на садашње отежане саобраћајне везе, Њ. Високопресвешени Митрополит врло је угодно замислио да тај велики дан Цетиња нарочито обилже и дадне му свечан изглед, па је позвао вјерне на литију, чи ће се распоред накондано објавити.

Цетиње ће, нема сумње, сво, и мало велико, и старо и младо, и мушко и женско, покитати, одавати се поштом и одати свом свечу и цркви са врхунским пиететом дужну почит.

Многим од нас даће се прилика да га годишњица кад смо скренули са правог пута вођени нечаштивим, окамо молитавама Богу пред његовом његовом угодишња. Св. Петра Цетињскога грехове своје и својих почиње вједити и неведити, и, само како се духовно укupati и обасјани стинском свјетлошћу ведре душе и иста срца, вратимо на прави пут у опло крило мајке цркве, и продужимо њој Богу и нашег великог Божјег годника Св. Петра Цетињског свој обори и корисни посао.

Паша пицаја

Ожњивијела је валда гдје је почетак јесеца и на њој, тако рећи, грабљом се у тили чак нестане, нарочито по орбе и воће.

Поврћа долази на Цетиње и сувине ало. Кажу нам сами Приморци који одавна снабдијевају Цетиње разном елени, да им њихова општина не даје дозволу за извоз, него да морају извезен доносити на пазар у Будви. Веле да се редовно догађа да неплату добу враћају натраг кући, јер Будва не може да потроши више од 2 до 3 тона зелени. Тако, јале се у Будви, јале проласио јер зелен у Будви не можемо продати, а на Цетиње нам не дају. Добро би било да се, и у интересу Цетиња и самих селјака с ову грану Ловћена, ово питање што прије змеђу објави општинских управа уреди, јер је врло лако и просто наћи цијене, па да буду сви задовољни.

Наша општинска управа питање набављања Цетиња воћем, које и ојска врло много троши, прилично је помогла довозом из Бара заједно с рибом. Мислимо да би требало да се његова количина повећа и, ако нам бар и околина не могу више лиферовати, нека се ангажује неко нарочито лице, које ће из крајева од Бара до

Будве прибрати воће и укрцавати га у ауто, кад буде наилазио на путу за Цетиње.

Мала матура у Бару и Будви

Завршен је нижи тежаји испит (мала матура) у нижој реалној гимназији у Бару и завршени испит у Грађанској школи у Будви.

Испиту у Бару било је принуштено 20 кандидата. Тема на писменом испиту народног језика била: „Мајка као највећи добротвор и највећа мученица“. Резултат испита је овакав: ослобођен полагања усмених испита 1) један ученик (Вјера Радновић), положило је матуру 15 ученика-ца, поправни испит из једног предмета имају три ученика-це и одбијен на годину дана један ученик.

Испиту из италијанског језика присуствовали су (пored испитног одбора): цивилни делегат г. д-р Мациони и командант мјеста поручник г. Бени. Испитима је претсједовао изасланик Гувернерства г. Никола Дориomedов, професор.

Завршном испиту на Грађанској школи у Будви било је принуштено 6 кандидата. Тема на писменом испиту била је: „Значај породице, школе и цркве“. Завршни испит положило је 5 ученика, а један ученик има поправни испит. Испиту из италијанског језика присуствовали су: командант мјеста Консул Пуло Фалонне Луица, војни делегат Четвртиноне Де Лево Енцо и претсједник општине г. Мило Бановић. Испитима је претсједовао изасланик Гувернерства г. Никола Дориomedов, професор.

Премјештен

Вукмић Б. Милисав, официјал IX познате групе Првог војног војног стотаришта у Бару, премјештен је за официјал IX познате групе при Дуванској станици у Подгорицу.

МАЛИ ОГЛАСИ

ПРОДАЈА
ПРОДАЈА СЛОБОДНЕ РУКЕ КУКУ У ПАРКУ
Ловћена (Број 109)
За услове обратити се власнику куке
Халауковићу.

ПРОДАЈА
ПРОДАЈА СЛОБОДНЕ РУКЕ КУКУ У ПАРКУ
Ловћена (Број 109)
За услове обратити се власнику куке
Халауковићу.

ПРОДАЈА
ПРОДАЈА СЛОБОДНЕ РУКЕ КУКУ У ПАРКУ
Ловћена (Број 109)
За услове обратити се власнику куке
Халауковићу.

ПРОДАЈА
ПРОДАЈА СЛОБОДНЕ РУКЕ КУКУ У ПАРКУ
Ловћена (Број 109)
За услове обратити се власнику куке
Халауковићу.

Кућа на продају

Продајна кућа у улици Новака Милошевића број 9 Подгорица продаје се из слободне руке. Дужина лица 7 м ширина 11 метара. За услове обратити се Божи С. Рогошњи Подгорица.

ЧИТАЈТЕ И ШИРИТЕ
„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“

гано срце. Сви утисци, у дивљој утрци, нижу се његовом као море узбураканом душом, прогањајући га исто као и топле драже плавањ лентира, о којима је он одавно заносно писао и које он топло води и обожава. А кад га ваше промишљање очи подрагају сјајем ваших вилонитих погледа, онда — будите уверене — и његова душа као прут затрети пред немишљивим слатким црно-свјетлашћу сјајем. Сваки последњи утисак, свака струја одјекне у његовој митности и потражи несајестно, по тајанственим стазама загријањих чежња и нада, ону неспривну радост и срећу, што изирије на ваших смјешљивих израза, као звонки сребрнати вртук сред ружума процвјетане баште, и разлијега се, суји, поскакује и цвјета...

Он воли лепоту, тип, жену... Боја пути и косе само су оквир величанствених слика што га весело уличио мимолазе и чини се дражи — вјерује — сит не може да некако нагледа. Црнка је врх, која — исто као и плава — шаље људе у пакао, али кроз врата раја...

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Пољопривредни радови у Јулу
На дому: Овај се месец обављају најтежи и најважнији пољски радови, зато треба људску радну снагу добро хранити. Храна нека буде увјек свежа, јер се иста дужим стајањем радо квари. У хамбару треба прочистити вреће и хамбарски алат, као и хамбар сам, поради жишка.

Око стоке и перади: Радну стоку треба такођер добро хранити и напајати чешће свјежом водом. Осталу стоку држати што више могуће на паши. Стоку треба више пута нагнати у ријеку да се купа, гдје зато постоји прилика. Истеријати последи жетве на стрњике овце, перад и свиње, да купе опало класје и арије.

На пољу и ливади: Жетва је у пуном јеку. Стрњаци треба одмах, чим се скине жито, плитко утрпати. Главне радове овог месеца других биљка требало би завршити прије жетве житарица. Поља, која су била до недавно још поплављена, треба што брже обрадити и посјијати. На нормалним пољима последи житарица сију се по страни усјаи, као зелени кукуруз за сточну храну, мувар, просо, репа, угарњача и др.

У башти: Сије се јесења ротква, репа, ендивиа, салата, карабице. Расађува се купус, пори лук и љетна ендивиа. Привезива се и обрезава парадис. Залијевање, штрчање, окопавање и плевљење стаљни је посао цијелог месеца. Пазити треба, да буде земља увјек растресита, примјерно влажна и бевкоровна. Рани кромпир досијева. Присипјевају и све важније врсте поврће, које треба за исхрану крмних животиња обилније искоричавају, а више цијено опремљен, износи на пазар. Пазити да се од савршеног плова, спанаћа и др. не перајо томе сјеме. Управљиве се одмах и погодно, прекопају, а оно што не односно посаде. Пазити да се не догоди и штеточине, тачанити их благовремено, да се не би прошириле.

У воћњаку: Присипјевају касије, шљиве, јабуке, крушке и малине. Пазити да се воћке приликом брања не оштеће. Прскају се воћке против листних штеточина. Што се пак болешће воћњака подмудрује се трање. У догађају суши треба по могућности и воћке залијевати.

У винограду и подруму: Лоза се

Бијег бољшевика

Примамо у последњем часу да на широком оперативном сектору између Харкова и Курска прогоне немачки јуришни одреди бољшевицима ни цијелом фронту, задајући им огромне губитке у људству и материјалу. Сви родови ваздухопловства гађају непријатеља, који бежи, разарајући мостове, железничке чворове, раскрснице, аутомобилне и формације борних жстока. Ове формације покушавају да изводе противнападе, како би на тај начин бар нешто задржале немачке и савезничке трупе. Међутим сви ти напади се ломе. Штукте и разарачи су са великим успјехом учествовали у копненим борбама, гађајући артиљеријске положаје и гнијезда отпора. Број у суботу оборених апарата, који је био јављен у билтену даје слику жестоких ваздушних двобоја који се води изнад бојишта.

Потанности о поразу совјетских јединица на цијелом фронту биће накондано објављене.

Свак треба да учествује у давању новчане помоћи за Национални покрет.

Сјетимо се у свакој прилици оних који изложише своје животе у борбу за спас нације остављајући незбринуте породице.

Наша је света дужност, да помогнемо породице националних бораца.

прска против перонесноре и грожабног молца, те заиражује против ошва. Подмудре треба ноћу провјетрати.

Код пчела: Слабе ројеве треба удруживати, ројена пчела спријечавати. Кошнице преносе се на сунришта, гдје има бијелог босиља, који је одлична пчелина паща.

Ижж. Н. В.

У припреми се налази велико дјело под насловом

ПАКАО или ЦРНОГОРСКИ КОМУНИЗАМ

Дјело ће бити вјерно огледало данашњице и историјски документ за будућност, са преко хиљаду оригиналних слика и хиљаду страница велике осмине.

У жељи да ово дјело обухвати сва зјерства и сва нецјела почињена у нашој земљи од аветинских настрјењених нељуди, који себе називају комунистима, — молимо све команданте националних војних јединица све националне одборе и све појединце да нам што прије доставе:

- 1) Имена и по могућности слике свих комунистичких функционера, са кратким описом: године, школску спрему и ранији друштвени положај;
- 2) Сва документа ападијељена на комунистичких архива и од појединаца, — у оригиналу или вјерном прелесу;
- 3) Имена и по могућности слике свих побијених особа од стране комуниста, са тачном напоменом: кад је одијеви или убијен, које, колико му је било година; каквон је друштвеног положаја и ко га је одијеви. Гдје је убијен или који начин;
- 4) Ко је у нашег сеалу или племену вршио дужност политичког колектора и његовог повођица; ко је био командант комунистичког батаљона, чете и вода и њихови повођици;
- 5) Кољко је у нашег сеалу било побијено кућа, отето и опљачкано стоке, хране, одијева и кућних потреба и које повођици;
- 6) Ко је рањен, тучен, обешчашћен и властовао од стране комуниста.

Поштајте да и ваш покојник и ваше муке буду овјеквјечени у овом великом дјелу. Оно мора да обухвати свако и нај-безданачније национално име које је убијено, рањено или властовао од стране комуниста или по-средством њиховог сумњитог рада, а у колико их добијемо и слику сваког појединца.

СЛИКЕ И ОРИГИНАЛНА ДОКУМЕНТА враћамо натраг њиховим власницима

Све податке, написане кратко, читко и јасно, треба што прије послати на адресу: Уредништву „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“ — ЦЕТИЊЕ

ПОДЛИСТАК

Смртна осуда...

Међу толико смртних пресуда што у пале зивим оном кршећиним крајем орамо убојити још једну. Није баш такве врсте. Не мирише по крви и мама, нити носе сврху округлог животокраку звјезду. Но, ипак спада у оне осуде специфичне природе, које је нијесу зарекли кроз оловни сјај на Шптару, Пепери или Радоча. Азуропт: младе, симпатичне и згодне елене закључује у једногласно, без каквог договора, при сасма здравој амети, да је аутор оне превршене тавог фелтона толико огријешио ашу према њима и према непобитним љековим законима естетике и љепоте да не заслужује друго него нај-обичајну смртну кавну.

Е па добро, младе и љупке црнке!... Пријешлио је душу, али ипак није заслужуо кавну! Никако, јер — знам врло добро — и по вашим свјетлашћу-вим отјесима и чуперцима црне косе склавн, успрок ма каквој воли — ва-ша карбова лепота и у његовог разара-

МЕНУЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Ријечи:

Ricevere — примити; credere — вјеровати; temere — плашити се; battere — бити, тући; perdere — губити (и); bere — пити; piacere — допадати се; cadere — пасти, падасти; vedere — видјети; scrivere — писати; leggere — читати; vivere — живјети; l'epoca — епоха, доба; preciso — тачан; conoscere — познавати; aver bisogno di — потребовати; badare — pazити се; l'arte f. — вјештина, уметност; il gioiello — накит; la torre — кула; pendente — висећи; urgente — хитно; alla salute — у здравље, (на); il bambino — малчи дијете; la pesca — овац; il lupro кука; di nuovo — поново; onesti; si crede — вјерује се; solere — имати обичај; godere — радовати се; inteso — разумио, чуо; annunciare — наговјестити, јавити; ditegli — реците му; rispose — одговори.

Задатка 57

Io vendo la mia casa. Venderò presto anche il mio giardino. Perché hai venduto il tuo giardino? Perché avevo urgente bisogno di denaro. Se leggerai la storia, conoscerai le cose passate. Leggendo buoni libri imparerai sempre qualche cosa. Quanto denaro riceverai (Lei) da casa? Riceverò certamente 3000 lire. Beviamo, amici, questo vino è sincero. Carlo bevete un bicchiere di birra al ristorante e poi andate a casa. Io temevo che voi arrivaste troppo tardi. Temendo che Paolo non avesse ricevuto la mia lettera, gli (my) ho scritto una seconda volta. Scriva a suo fratello che io lo (ra) aspetto sabato a casa mia. Si crede che questo uomo sia onesto e che pagherà i suoi debiti. Le pecore hanno sempre temuto i lupi e sempre li temeranno.

Задатка 58

Колико има (да) година од како нијесте вијелили ваше родитеље? Нијесам видно мој оца има (да) три године, а мајку нијесам видно за ово шест месеци. Продајте ли свога коња? Не, није ми за продају. Пазице се (чувајте се)! Ви губите и времена и новаца. Кад будем добио извјешје од мог оца, бићу срећан. Мало дијете, које је пало кроз прозор, умрло је јутрос. Ја не вјерујем да ће он икада научити италијански језик, јер он није вјерљан. Вјерујте речима наше мајке, па се не плашите (не бојте). Ко ми хитно требао новац, он би продао своју куку. Пошто није добио нијакво писмо, то мислим да му је мизика болесна. Читајте ову књигу, допаће вам се. Човек не би био срећан кад би знао тачно час своје смрти.

Грађани!

Чиновници и остали службеници!

Јесте ли извршили дужност и дали свој обавеза на Национални покрет?

Трговци и остали привредници!

Дајући новчани прilog за Национални покрет извршувате мо само један дио те дужности.

РАДИО-ПЕЊЕ

ТАЛАС ДУЖИНА 121 м; РАДИО 135 КИЛОЦИКЛА

Црногорски Радио-Пенјер ставља пренос следеће програме:

Од 12.30 до 13.30 часова: Музички програм;

Од 13.30 до 14.15 часова: Овац тачног времена и италијански дневник;

У 14.15 часова: Дневник на црногорском језику;

Од 14.15 до 14.45 часова: Дневник на црногорском језику са објашњењем стања Трговца Плата и политичких новина;

Од 14.45 до 15.30 часова: Музички програм;

Од 15.30 до 16.15 часова: Овац тачног времена и италијански дневник;

Од 16.15 до 17.00 часова: Музички програм;

Од 17.00 до 17.45 часова: Дневник на црногорском језику;

Од 17.45 до 18.30 часова: Радни програм;

Од 18.30 до 19.15 часова: Музика за игра.

У четвртак, у 12.30 и у 12.45 и у 21.30 часова: Оркестар Радио-Пенјера (Директор: мајстор Емилко Буковачки).

У петак, у 12.30 часова: Радио-новина.

У суботу, у 10.15 часова: „Војнички час“.

У суботу, око 18.30 часова: Специјални пренос са учешћем.

У недељу, у 18.30 часова: Специјални пренос са учешћем.

ПОСЉЕДЊЕ ВЈЕСТИ СА РАЗНИХ БОЈИШТА

ОСОВИНСКЕ СНАГЕ ПРОБИЛЕ СУ СОВЈЕТСКИ ФРОНТ У ДУЖИНИ ОД 300 КИЛОМЕТАРА

Италијански билтен број 768
од 5 јула 1942-XX

Главни стан италијанских наоружаних снага јавља:

Јуче су борбе у предјелу Ел Аламејна добиле нарочито жестоко обилежје у југоисточном дијелу, где су се локализовале. Поновљени непријатељски противнапади су одбијени и разорено је више американских борних кола. Ваздухопловство Осовине, неуморно у својим интервенцијама, оборило је 19 британских авиона. Једна наша формација напала је аеродром Ел Канатара (Суецки Канал). Са доказаним успјесима бомбардоване су зоне за деконцентрацију авиона и железничка станица.

Над острвом Малтом, приликом једног живог потргава наших ваздухних одреда, који је наишао на нарочито јаку реакцију, изгубило је британско ваздухопловство 14 авиона, од којих два акцијом бомбардера, а остале акцијом ловаца на пратње. Објекти, који су били гађани такође и у ноћним акцијама, били су више пута погођени. Три наша апарата нијесу се вратила. Неколико чланова посаде је спасиено.

У источном дијелу Средоземног Мора погоднио је један италијански ваздушни торњер један непријатељски трговачки брод од 5000 тона, који је тешко оштећен.

НАЦИОНАЛНА

Послије година, дана победоносних борби против Совјетског Црвеног Јула, Велике Нације, Нацијама наоружаних снага да је на источном фронту од 22 јула 1941 до 22 јула 1942 година пало јуначком смрћу 261.612 официра, подофицира и војника свих родова оружја, вршећи своју дужност. У исто вријеме број изгубљених износи 65.730. Успјех одлучних сукоба треба сматрати да се један дио њих неће вратити. У победоносним нападним борбама у лету 1941. године пало је 162.314 официра, подофицира и војника, а изгубљено их је 30.334.

За пет месеци тешких зимских борби број погинулих износи 88.977, а изгубљених 26.319. За последња 2 месеца обнављања наших нападачких операција погинуло је 6.077 официра, подофицира и војника, а изгубљено их је 6.077.

Техника жртава показује величину опасности која лебди над Европом. Сви они који су пали за Њемачку гаранту су наше побјеле, која ће осигурати Њемачку будућност, а Европи слободу, спас, благостане.

Горна признања Велике Британије
о бици на Медитерану

Контрадикције енглеске пропаганде привлаче на себе пажњу целокупног међународне јавности. Енглески кругови су били објавили да су она два козача који су били пошљи на Александрију и Гибралтар стигли на своја места намјене, то јест у Тобрук и Малту. Данас Лондон изјављује да је онај александријски морао да се врати натраг, не могући да стигне до Тобрука. Али се додаје да би се у још једном утисак како је онај други козач, који је кренуо из Гибралтара, прво отишао за Тобрук, где је истоварио материјал, па се затим лагано вратио према Малти. Овакве смишљене изјаве су дате управо на дан када је Адмиралитет био приморан да призна још неке губитке који су претрпјели ти козачи у ваздушно-поморској бици на Средоземном Мору.

Њемачки билтен од 5 јула 1942-XX
Фиреров главни стан јавља:

Југозападно од Севастопоља уништене су или заробљене послије противничке групе, савладавше послије њиховог жестоког отпора. Са тиме је довршена Севастопољска битка. Накнадно ће бити објављене дефинитивне бројке које се односе на заробљенике и плене. У ростовским водама су хрватски ловачки апарати потопили један непријатељски јуришни чамац и оштетили још један други број. Њемачки и савезнички трупе су са својим истакнутим колована послије пробоја совјетских линија намећу Харкова и Курска стигле у ширину доњског фронта. Очајнички совјетски противнапади слоњени су са огромним губицима за противника. Моћне формације борбених авиона и разараћа, завадиши непријатељ нове тешке губитке у људству и материјалу. У ваздушним добојима оборен је 51 совјетски апарат. У једној зони настављене су нападничке операције, те је савладан непријатељски отпор организован у моћним линијама.

Данас је ваздухопловство напало и уништило групу и колоне за снагу итјерујући сектору Њемачког морнарица, који могу бомбардовати ваздуху и центри снабдевања и сектору западно од Москве. Артиљерија копнене војске је отворила ватру против петроградских уређаја и индустријских постројања.

Подморнице и авиони навели су напад на један конвој који је радио на истребљењу верификатора и линијера. Бомбардери су разорили четири трговачка брода од укупно 24.000 тона, а оштетили још 11 других бродова. Подморнице су потопиле 11 од њих, 1 американски транспортни брод од 7.000 тона, натоварен борним колима и један други брод од 5.000 тона.

У Египту су одбијени напади, које су Британци развили у утврђеном систему крај положаја Ел Аламејна. Непријатељ је у ваздушним борбама изгубио 5 авиона. Бомбардован је аеродром Ел Канатара код Суецког Канала. Током ваздушних напада на Малту оборено је дану 11 британских авиона.

Нуловање старих бродова

У Харкову су пронађени докази једне несреће која је снашла совјетску индустрију. Совјетски трговци, да је бољшевицима успјело, да са територије запосједнутих од стране трупа Осовине, одзвучу 10.000.000 специјализованих радника, апсолутно не одговарају истини. Такав је био само пројекат; али уствари била су повлачена извршена и сувише муњевитом брзином, а да би војсци успјело да са собом повуче такође и такве, као што смо то доказали у последњем чланку о Совјетској Русији, огромне масе грађанства. Према томе се ошкудили силовина мора додати и ошкудили радних руку, способних за радове на поддршку ратне механике.

Послије поразва претрпјеног у Леденом Мору ушли су и Руси у свјетског утакмицу прилагођавања старог трговачког бродовља, из којег би се још немогу извући ни каква корист. Ево једног примјера те љубачке утакмице: за један шведски брод од 4.000 тона

КРАТКЕ ВЈЕСТИ

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— Једна група италијанских ловаца сукобила се приликом крстарења над Довојскоком зоном са бројом надмоћнијом непријатељском формацијом. Италијански ловци су извршили напад и засигурно оборили 3 непријатељских апарата, а можда још и 3 друге.

— Енглеске власти у Египту су забрањиле градском становништву да се за евакуацију из настаних центара служи возовима. Сви возови, који су одређени за транспортацију трупа и цивилнога становништва, не сману алуштајући вароши без специјалне дозволе.

— Шпански министар иностраних дела Серано Суњер вратио се из Италије у Мадрид.

— Једна осовинска подморница је торпедовала један трговачки брод који је стајао у котли у једној од најважнијих костаричких лука у Атлантском Мору. Брод је састао потонуо.

— Пронаођања наукуца у Сједињеним државама је страшно ошкудна — пише лист Мајнхестер Гвардијан — те истине тешке у слову у којима се налазе савезници успјех недостатака те сириноје.

— За последње 3 године је величина ъемачког извоза опала за једна једну петину свог претходног обима. Енглески извоз је за исто вријеме опала за 70%.

— У војнашким нападима британског ваздухопловства извадило је два савезника из западне обале Њемачке, а нарочито против града Бремена, изгубио су Енглеси 25%, употребилих авиона.

— Британски министар за снабдијевање употребио је ставовишта позив, у којему је изјавио да је ваздухопловство да се снабдијевају каучуком. Он је рекао да непријатељ држи 30% свјетских складишта каучука. Сваки и најмањи козачки извирници, који се налазе у Енглеској, мора бити искоришћени за индустријске потребе. Позив се задржава тиме, да се позивају Енглеске на скупљање најмањих парчица гуме.

— Ноћас су британски авиони бацали експлозивне и завадише брзина да се савезницима обавом Њемачке, извадиши материјалу иштету, нарочито у станањима четвртина града Берлина.

Сазнаје се до сада да је оборено 6 нападачких бомбардера.

— Аргентински морнари, који су стигли у Буенос Ајрес, савјетски трговачки бродовља. Погледајте чланак о томе бродовља. Преко тридесет бродова развезивају чине нарочито тешком повлазбу у близини обале.

— Отворена је ваздухопловна линија између Букурешта и Митана.

— Рузвелт је продужио за 10 дана крај крстарећког похода на савезнике гуме, који су били врло слаби у својим завладама конфедерације.

Јесте ли се одававали апелу Националног покрета и дали новчани прilog онако и онолико, како и колико се то од Вас очекује?

која његови господари сматрају скоро потпуно неупотребљивим, понудили су Совјети недавно 300 хиљада фунти стерлинга. 1919. године могао се овакав стари брод довести којекоје довести за 24.000 фунти, а нови за 115 хиљада. — 1939. године, нешто прије избијања рата, био је један стари трговачки брод од 7.500 тона купљен за 85.000 фунти стерлинга.

Недавно је Енглеска платила 750.000 фунти за један трговачки брод од 9.000 тона, који је већ више године попио. Али на то би се дало примјетити да ни фунта није више он што је некад била, и да се она стројом главно спушта у понор, чије се днсе не да сагледати.

То доказује врло јасно још једну чињеницу, а то је да је немогуће потреба поморских превозних средстава толико велика да пред Бригом биле какве врсте ни Совјети ни Британци немогу времена да оклијевају, без обзира да ли је брод нов или стар, већи или мањи. Све служи кад дође рјешења.